

Sami Repo, Tapani Nurmi; Anna Kulmala

Tentissä saa käyttää ohjelmoitavaa laskinta, jos sen muisti on luotettavasti resetoitu valvojan nähden.

Kustakin tehtävästä max. 5 pistettä, mikäli muuta ei ole mainittu.

....läpi pääsee 11 pisteellä.....

1. Tasajännitelähde ($E = 50 \text{ V}$ ja sisäinen resistanssi $R_S = 0,5 \Omega$) syöttää vastuskuormaa, joka koostuu kolmesta sarjaan kytketystä vastuspiiristä (piirit 1, 2 ja 3) seuraavasti:
  - Piiri 1: kolmen vastuksen R_1 , R_2 ja R_3 rinnankytkentä
  - Piiri 2: kolmen vastuksen R_4 , R_5 ja R_6 sarjaankytkentä
  - Piiri 3: kahden vastuksen R_7 ja R_8 rinnankytkentä $R_1 = 4 \Omega$, $R_2 = 2 \Omega$, $R_3 = 4 \Omega$, $R_4 = 3 \Omega$, $R_5 = 2,5 \Omega$, $R_6 = 1,5 \Omega$, $R_7 = 2 \Omega$ ja $R_8 = 6 \Omega$
  - a) Piiriä kytkentä ja laske kytkennän kokonaisresistanssi. (2p)
  - b) Laske jännitelähteen syöttämä virta ja vastuksen R_7 läpi kulkeva virta. (1p)
  - c) Laske vastuksessa R_5 syntyvä jännitehäviö. (1p)
  - d) Laske kuormaan syötetty teho. (1p)

2. Vastus, jonka resistanssi on 25Ω , on kytketty sarjaan 70 mH :n kuristimen ja $100 \mu\text{F}$:n kondensaattorin kanssa. Kytkennän yli vaikuttaa 400 V :n vaihtojännite, jonka taajuus on 50 Hz .
  - a) Piiriä kytkentä ja laske kytkennän impedanssi. (1p)
  - b) Laske kytkennän kokonaisvirta ja eri komponenttien yli vaikuttavat jännitteet. (2p)
  - c) Laske kytkennän tehokerroin ja vaiheensiirtokulma. Merkitse selvästi ja perustellen, onko tehokerroin induktiivinen vai kapasitiivinen ja määritä tämän perusteella loistehon virtaussuunta (kuormaan/kuormasta pois). Piiriä havainnollinen (muototarkka) osoitinpiirros, joka sisältää piirin jännitteet ja virrat. (2p)

3. Ovatko seuraavat väittämät oikein vai väärin ?
(oikea arvaus=+1p; väärä arvaus=-1p; ei arvausta= ± 0 p):
  - a. Epätahtikoneen pyörimisnopeutta ei voi nostaa nimellisestä. 0
  - b. Johtimen resistanssi on aina vakio.
  - c. Magneettikentän voimakkuutta kuvataan magneettivuolla ja sen yksikkö on tesla.
  - d. GTO-Tyristorin voi sammuttaa ulkoisella ohjauksella. 0
  - e. Symmetrisen kolmivaihejärjestelmän nollajohtimessa kulkee virtaa.

KÄÄNNÄ !!!

4. Selosta sähkögeneraattorin toimintaperiaate. Kuvaa selostuksessasi vakiomagneettikentässä pyörivän johdinsilmukan toimintaa siten että selostuksesta käy selkeästi ilmi mikä tekijä saa aikaiseksi minkäkin ilmiön tai tuloksen.
5. Kerro lyhyesti mitkä ovat oikosulkumoottorin hyvät/huonot puolet jos sitä vertaata tasavirtamoottoriin.